

prevozu svinj temeljito razkuženi, sicer jim bo dovoz svinj na sejmišče zabranjen.

Več nego suženjstvo!

V ameriških južnih državah stopa v ospredje močno gibanje proti neverjetnim razmeram v izvrševanju kazni. V javnost prodirajo grozne podrobnosti glede postopanja s črnimi in belokožnimi kaznjenci.

Obče zgražanje je vzbudil slučaj jetnika Arturja Mailleferta, mladega belokožca, katerega so mučili v kaznilnici Jacksonville na polotoku Florida dobesedno do smrti. Omenjenega so ujeli, ko je poskusil pobeg. Zvezanega na rokah in nogah so stiščali v lesen zaboj, ki je zgledal kakor pokoncu stoječa krsta. Izpostavili so ga tako dolgo vplivu žgečih solnčnih žarkov, da je umrl od onemoglosti. Paznik, ki je odredil nečloveško kazen, je dobil sicer 20 let ječe, a poučeni krogi so resnega mnjenja, da zgorajni slučaj mučenja do smrti nikakor ni osamljen.

Amerikansko postopanje s kaznjenci spominja na najhujše čase suženjosti. Da, kulturni škandal zaslužnja, ki je razdelil svoj čas severno Ameriko v dva tabora in dovedel do državljanske vojne, danes zopet sili na plan.

Kaznjence namreč odstopajo v Združenih državah zasebnim podjetjem, ki jih uporabljajo za gradnjo cest ali na bombaževih plantažah. Pretežna večina podjetnikov je proslula radi živinske podivjanosti. Delavce kaznjence tirajo v močnih verigah na nogah na delo. Revolver ter bič sta običajno sredstvo za priganjanje k delu. Za slučaj pa, da se je kateri jetnik zoperstavil takemu postopanju, ga prebatnijo na mrtvo ime.

V resnici so življenjski pogoji kaznjencev, ki so pretežno črnci, slabši nego suženjev pred letom 1863. Do tedaj je gospodar izdajal gotov denar za sužnje in se ni samo brigal za to, da se je

sužnju dobro godilo, moral je tudi skrbeti, da je ostal zdrav in če je bil dalekovidnejši, mu je oskrbel celo marsikatero udobnost. Takega interesa pa nima zasebni podjetnik, ki si izposodi človeški material iz kaznilnic. On popolnoma izrablja jetnika in si nato drugega vzame.

Se en drug način postopanja je pri plantažarjih običajen. Naročijo si delavce na ta način, da plačajo za zamorce, ki so zapadli kazni za kako malenkost, denarno globo. To plačano svoto mora zamorec odslužiti. Prav zvit način skrbi za to, da črnci nikoli več ne more odplačati dolga in sploh ostane pri gospodarju kot suženj.

Dogaja se, da sodniki, ki so navezani na farmerje iz osebnih ali trgovskih vidikov, pahnjejo v ječo moža, ki poizkusi utesi mučitelju. Izgledi pobega so

na plantažah presneto malenkostni, ker stražijo nasade noč in dan oboroženi pazniki na konjih in imajo na razpolago še posebne pse, ki najdejo takoj sled begunca.

Še hujša gaženja zakonov so na dnevnem redu. Dogaja se, da zagradi beli sodnik nekaj zamorcev. Obtožnica je takoj pri rokah. Da jim pa na prosto, ali sedijo 6 mesecev v ječi, ali pa pri delu na račun na kaki farmi. Mesečna plača znaša 30 dolarjev, kar ne zadostuje niti za pokritje najnujnejšega. Življenske potrebščine mora jetnik kupovati za drag denar v farmerjevi kantini.

Vsa zgoraj opisana grozna dejstva je razgrnil pred kratkim javnosti John Spinak v knjigi »Zamorci iz države Georgija«. Njegove trditve so podprte s pričami in fotografičnimi posnetki.

Beseda prosvetnim društvom.

(Dopis iz kmetekih vrst v Posavju.)

Slovenija je dežela z lepo razvito kulturo, akoravno niso bile v njeni zgodovini za razvoj kulture (prosvete, izobrazbe) ugodne razmere. V nekdanji državi se razvoj slovenske prosvete in izobrazbe ni podpiral od strani državne oblasti. Toda vstali so iz slovenskega naroda samega nesebični in požrtvovalni možje, ki jim je bilo srce polno ljubezni za slovenski narod, katerega so hoteli dvigniti na ono stopnjo omike in izobrazbe, ki so se na njej nahajali drugi narodi. Od Vodnika naprej jih je dolga vrsta vnetih kulturnih delavcev, ki so z besedo in peresom dramili ljudstvo in budili v njem narodno samozavest. Kot učitelja in buditelja naroda, kot velika apostola

Slovencev sta zaslovela nesmrtna in nezabna Anton Martin Slomšek in dr. Janez Evangelist Krek. Trajno hvalo jima je dolžan slovenski narod; dokler bo živel rod slovenski, bo tudi živel med njim spomin na moža, ki sta svoje življenje in vse svoje delo posvetila za napredek in blagor naroda. Lani ob 70letnici smrti Slomškega se ga je ves narod hvaležno spominjal. Najbolj se pa bomo oddolžili spomenu Slomškega, ako upoštevamo njegove zlate nauke in se po njih ravnamo. Podlaga vsega narodovega napredka in boljše bodočnosti je srčna in umska izobrazba. Trajno vrednost imajo Slomškovke besede: »Drevesce, ki se ne požlahtni, nikdar dobrega sadu rodilo ne bo in vedno le malovredna lesnika ostane.« Velika potreba današnjih dni je, da se slovenska mladina vzgoji in odgaja v duhu Slomškovega, da se v cvetu svoje mladosti izobrazbi in si pridobi kulturo uma in srca. Veliko dela še čaka naša prosvetna društva po slovenski domovini: vcepiti mladini v srce smisel in veselje za izobrazbo; navdušiti jo za vzvišena narodna in krščanska načela; vzdramiti jo iz duševne brez-

Zalosten konec prekooceanskega letalca.

V ubožno hišo v Čikagi so spravili zadnje dni moža, ki se je zgrudil onemogel na cesti. Zdravnik je ugotovil, da trpi neznanec na hudem želodčnem raku in je izstradan. Ko je zdravnik vprašal moža po imenu, mu je odgovoril, da se piše William Brock. S ponosom je še povdaril, da je baš on taisti Brock, ki je preletel Ocean in je bil ponos mesta Detroit. Po teh par besedah se je spomnil zdravnik na vse. Pred njim, v postelji ubožnice v Čikagi je ležal siromak, katerega je proslavljala pred 4 leti cela Amerika. William Brock

Bridka zgodba skopuha.

Dremača sta že, ko so se odprla vrata in pater Saheb, njun pater Saheb se je pojavil v govorilnici misijonišča. Trenutno poživljena sta padla dobra otroka duhovniku krog vratu.

Bili so to veseli, srečni in blaženi trenutki svidenja.

Jutri se bosta podala s patrom v Sangamner in bosta ostala tamkaj.

Za božične praznike bosta prejela sv. krst in te slovesnosti se bode udeležil tudi — pater iz Bombaya.

Konec.

Januš Golec:

Razgovor s ponarejevalcem.

Po Sloveniji se je razpasla od prevrata do danes neverjetno strast ponarejanja bankovcev in novcev. Komaj izda Narodna banka nov denar, že buknejo v promet več ali manj posrečene potvorbe. Kot ponarejevalci ne nastopajo kaki

šolani fotografi ali tiskarji, navadno čisto navadni ljudje, samouki in se moramo čuditi njihovim zmoglostim. Strast denarnih potvorb ne korenini tolikanj po mestih, največ po deželi, kjer je količjak spreten ponarejevalec pravcati bog. Potvorbe se večkrat izredno posrečijo; vsikdar pa padejo v primeroma kratkem času pravici v roke razpečevalci. Osebe, ki so okusile enkrat strast potvarjanja in tihotapljenja potvorb v promet, se tudi po še tako hudih prestanih kaznih le redkokedaj ali sploh nikoli ne spametujejo in poboljšajo.

Pisec teh vrst je imel večkrat priliko, da se je razgovarjal z že postaranim bivšim ponarejevalcem denarja pod rajno Avstrijo, ki je bil kaznovan radi te strasti in je po prestani kazni do prevrata bil zaposlen na Dunaju v državni tiskarni za tiskanje bankovcev, ki je bila in je še na glasu kot nekaj izrednega v celi Evropi. Ko so ga po zlomu kot Jugoslovana odslovili z Dunaja, si je kupil v svojem rojstnem kraju lepo hišo s posestvom in živel do svoje smrti pred leti liki božanstvo občudovan in čislán vsemogočnejši, ki je rad pripovedoval o svojih izrednih zmoglostih in spretnostih na polju izdelovanja papirnatega denarja. S potvorbami si častite starosti ni več omadeževal.

briznosti; gojiti v njej vse plemenite klice in odpravljati iz ljudstva njegove napake. Le odkritosrčno priznajmo, da ni vse tako med našim ljudstvom, kakor je treba in kakor bi bilo želeli. Veliko, le preveliko pijančevanja in z njim združene surovosti je med našim ljudstvom, žalibog tudi med našo mladino. Kdor to taji ali zakriva, igra ulogo tiča noja, ki ob preteči nevarnosti zakrije glavo v pesek. S tem se seveda nevarnosti ni rešil, marveč jo še povečal. Pijančevanja in kar je s tem v zvezi, je žalibog povsod, v enem kraju več, v drugem nekoliko manj. Poglejmo resnici v obraz, čeprav je bridka. Ni resničen prijatelj naroda tisti, ki ga le samo hvali. Res, težke so gospodarske in druge razmere povsod, posebno še v gorskih župnijah, toda ako vam je pri srcu blaginja naroda, boste premagali vse zapreke. Sedaj se vršijo in se bodo vršili občni zbori prosvetnih društev. Tista društva, ki morda sedaj iz enega ali drugega razloga niso v polnem teku delovala, ali pa so sploh popolnoma zaspala, naj se vzdramijo in naj se zavedajo svoje dolžnosti. Pritegnite v najširši meri mladino v svoj krog, izobrazite jo, da bo zrastle iz sedanje kmetске mladine plemenite, telesno in duševno zdrav kmetški rod. Naj bi se zlasti mladeniči v prosvetnih društvih izobrazili, da ne zabredejo na slaba pota, marveč da postanejo napredni gospodarji in vredni člani slovenskega naroda. Ti pa, mladina, zavedaj se, kolikega pomena je za tebe katoliško prosvetno društvo! Porabi svoja mlada leta za umsko in srčno izobrazbo, da zagotoviš sebi in našemu narodu lepšo bodočnost!

★

Vurberg. Katoliško prosvetno društvo vurbško obhaja na dan Svetih Treh kraljev 6. januarja 25letnico svojega plodovitega dela. Višek proslave bo gotovo od občinstva že tolikokrat zaželjena igra »Miklova Zala«, ki jo bodo priredili fantje in dekleta popoldne v župnijskem domu. Pričetek zaradi kratkega

dneva že ob 2. uri popoldne. Ker bo ta igra eno najboljših del vurbškega odra, se pričakuje dober obisk. Vstopnina bo običajna. Na svidenje!

Buenos-Aires. Iz glavnega mesta Argentine v južni Ameriki pošiljamo iskrene pozdrave vam, kakor tudi vsem prijateljem in čitateljem »Slovenskega gospodarja«. Sporočimo vam, da smo tukaj vsi Slovenci iz Dravskega polja še prav zdravi. Tudi nas malo tlači in pritiska svetovna kriza, drugače pa živimo in delamo vsak dan. Če bi pa bilo boljše, bi to prišlo nam v tujini in tudi našim domačim, ki sedaj v sili živijo.

Kamnica. Na pragu novega leta se oziramo nazaj ter se spominjamo marsičesa razveseljivega, pa še več žalostnega. Sadja smo imeli, da že dolgo ne tako, in tudi vinogradi so se obnesli. Cerkev sv. Urbana smo temeljito popravili in nanovo poslikali ter jo koncem junija z veliko slovesnostjo blagoslovili. Naše pokopališče je dobilo z novimi vrati prav lično pročelje. Bog nam daj tudi še sredstev, da si napravimo s časom tudi še novo ravno cesto v to počivališče naših ljubih rajnih! V našem prosvetnem domu smo imeli nekaj prav dobro uspešnih prireditev. Bilo je podučno in veselo. Pa še živahnejše delovanje za narodno prosveto se nam obeta za prihodnje leto. Zato so že začeli s preurejevanjem dvorane, ki se bo v kratkem času pokazala v novi in okusni obleki. — Seveda je pa tudi v tem letu blela smrt neusmiljeno kosila in nam potrbala mnogo ljubih faranov na vseh koncih in krajih. Pred svetim večerom smo k večnemu počitku položili 68letnega Ivana Večernika, pridnega mlinarja in posestnika iz Jelovca. Velika množica spremljevalcev na njegovi zadnji poti je pričala o njegovi priljubljenosti. Želimo vsem rajnim večni mir, vsem živim pa srečno novo leto.

Remšnik. V nedeljo dne 18. decembra so priredili šolarji pod vodstvom učiteljskega lepo božičnico, ki je prav dobro uspela, obisk

je tudi bil obilen. Spored je bil sledeči: Deca svojemu vladarju. Proslavna igra h kraljeve-mu rojstnemu dnevu. 2. Darežljivi otroci. Enojeanka. 3. Božična noč v kraljestvu palčkov. Božična pravljica v enem dejanju. 4. Božična pošta. Dvojeanka. V odmorih so učenci izvajali igram primerne deklamacije. Čisti dobiček je namenjen v prid revni deci. Prav hvalevredno je, da se toliko stori za izobrazbo ljudstva, posebej mladine, zlasti v našem obmejnem Remšniku, ki ga je s sv. Pankracijem vred tako lepo opisal in s slikami ponazoril g. profesor dr. Mišič v »Slovenca« z dne 11. decembra. Velika, od davnih rodov podedovana ljubezen do domače gorske grude, pa naj bo ponekod še tako trda in skopa, naj bo mladini nauk:

Ljudje, ostanite doma!
Tujina trd vam reže kruh,
brez blagoslova je in suh
in sreče prave ne pozna.

Marenberg. Ze dalje kot en mesec nam naš »Slovenski gospodar« ni ničesar poročal iz Marenberga, zato nam bo pa treba sedaj toliko več potrpežljivosti, da bomo vse novice prebrali. — Z mesecem novembrom je prevzel dolžnosti vršilca javnega notarja Primo-rec g. dr. Fran Penko, ki je prišel sem iz Kranja. — Smrt se je za nekaj časa naselila spet v trgu. Tu sta namreč umrli gospa Terezija Lukas in Kristina Preglan. Prva je bila tašča bivšega nemškega poslanca g. Franca Schauerja in je dosegla starost 64 let. Gospa Kristina Preglan je dočakala 30. leto svoje poroke in 54. leto življenja. Zaradi svoje prijaznosti je bila zelo priljubljena, o čemur je pričal njen pogreb. Udeležila se ga je domača duhovščina, velik del uradništva in cela množica domačinov. Na poslednji poti so jo spremljali tudi gasilci in godba. — V starosti 57 let je umrla v Gornji Vižingi delavka Marija Tratnik na posledicah možganske kapi. — Šmartinski sejem je bil precej dobro obiskan. Tudi precej živine je bilo prodane. Najboljši par volov je bil prodan po 4 Din za 1 kg žive teže. — Na predvečer državnega praznika je bila skozi trg bakljada, na čelu z godbo. Ob zaključku je imel učitelj g. Terčak navduševalen govor. Šolska mladina je proslavila državni praznik naslednjega dne po slovesni službi božji v Brudermannovi dvo-

Kaj mi je pripovedoval nekdan mladostni ponarejevalec?

»Že kot ljudskošolar in pastir na paši sem kotlarju preko Sotle izmikal baker in ulival štirjače (4 krajcarje skupaj). Potvorba se mi je tako posrečila, da so moja rajna mati nevede precej tega denarja spravili v promet čisto nemoteno. Zadeva je prišla na dan, ko sem začel mesto bakra uporabljati drugo cenejšo zmes. Mojo nedolžno mater so najprej prijeli. Izpovedala je, da jej nosim štirjače jaz, njen sin, ki služim za pastirja pri dobrem in imovitem gruntarju. Ko je prišel žandar nad mene, sem mu brez vsega pokazal: kako, s čim in iz česa delam denar. Niti na pamet mi ni prišlo, da bi bilo kaj takega prepovedano. Orožnik me je tiral s paše pred okrajnega sodnika, ki je imel slaboumnega sina. Pri pogledu na me razcapanega pastirja in na posrečene potvorbe ni verjel moji spretnosti in krivdi. Pred njim sem moral ponoviti, česar sem se naučil kar sam. Gospod se je razjokal, ko se je prepričal o mojih talentih in rekel na glas pred pričami, da bi si pel noč in dan, če bi bil jaz njegov sin. Posvaril me je in mi zasigural, da me bo dal čez leto in dan v uk slikarju, saj tedaj bom te šole prost. Le obljubiti sem mu moral jaz in

še mati, da bom opustil ponarejanje štirjač, ki se itak ne izplača.

Dobri gospod je ostal mož beseda. K imenitnemu italijanskemu slikarju sem prišel, ki je tedaj potoval več let po Sloveniji in je slikal cerkve na presno. Ta me je bil vesel. Risbe, barve in senca so mi bile igrača. Ko sem dobil pogled v mešanje barv in sem imel na razpolago vse mogoče risalne pripomočke, se mi je zopet vzbudila strast potvarjanja. Ob prostem času nisem čital in se učil tujih jezikov po mojstrovem naročilu, delal sem avstrijske petake in desetake, ki so bili za las enaki novim.

Ne smete misliti, da sem hotel na ta način obogateti, ali oškodovati državo. Bog ne daj! Za bogastvo mi ni bilo tedaj in mi tudi danes ni! Nepopisna radost me je prešinjala, če sem primerjal potvorbo z izvirnikom in sta se obe sliki krili za moje tedaj že šolano oko, kaj še le za pogled priprostega človeka.

Potvarjanje denarja je prirojena strast, ki enkrat vzbujena, se ne pusti utolažiti zlepa! Isto, kar je strasten divji lovec, je tudi ponarejevalec. Saj tudi divji lovci se ne podijo za zverjadjo, da bi se s tem poslom preživljali, gre le za utešenje strasti. Nikdar niste čuli, da bi bil kedaj res pravi ponarejevalec sam obogatel. On privošči imet-

je bil prvi, ki se je lotil z letalom »Ponos Detroita« leta 1928 poleta iz Njujorka v japonsko predeleco Tokio. Tedaj, v dobi oce-anskih preletov je bil slavljen in vkovan v zvezde! V njujorški lukki so ga sprejeli ob povratku s streli iz topov, 150 vojnih letal je zabrnelo v pozdrav po zraku, ko se je srečno vračal. Predsednik Združenih držav je pozdravil letalca, kojega zvezda je svetila poleg one polokovnika Lindbergha blesteče po cel Ameriki. Pa Brock je bil revež in ni razumel, da bi si bil nakoval denarja iz obče slave. Po preteku nekaj mesecev so že pozabili nanj. Da je lah-

rani. Slavnost je otvorila učiteljica gđ. Majcen z govorom o pomenu državnega praznika. Nato so šolarji zapeli nekaj domoljubnih pesmic, bile so sicer lepe, a preveč umetne, ter nastopili s telovadnimi tčkami. — Dne 9. dec. sta nad Vidmoserjevo gostilno v Vuhredu trčala skupaj avto g. Toplerja iz Vuhreda, ki je peljal sedem potnikov na postajo, in pa avto g. Vrenčurja iz Mariburga, ki je vozil s postaje. Avto g. Toplerja je dobil precejšnje poškodbe, oba šoferja lažje, a potnikom se ni ničesar pripetilo, mogoče da so prestali nekaj strahu. — Katoliško prosvetno društvo je 8. decembra imelo občni zbor, na katerem je bil izvoljen za predsednika g. Vinko Hajnc, posestnik v Zgornji Vižingi. Ostali odbor je v glavnem nespremenjen.

Sv. Martin na Pohorju. Povsem nepričakovano se je dne 8. decembra nagloma razširila žalostna novica, da je preminul tukajšnji posestnik, gostilničar in trgovec g. Ivan Koren. Smrt ga je zgrabila po dvomesečni mučni bolezni po povratku iz graške klinike. Njegovo truplo je bilo položeno na mrtvaški oder v rojstni hiši, katera stoji na prijaznem griču pri cerkvi sv. Marjete nad Slov. Bistrico. Pred hišo žalosti se je na dan pogreba 10. decembra poslovil od rajnega g. Križan iz Šentovca. Pogreb se je vršil v Slov. Bistrico ter ga je vodil vč. g. župnik Šolinc Ivan ob asistenci č. g. prof. Bogoviča in domačega č. g. kaplana Vodeba. G. župnik se je pri odprtem grobu poslovil v ganljivih besedah od rajnega Ivana ter orisal njegovo neumorno delavnost v stanovskem poklicu ter tudi njegove zasluge za vero in državo, ki ga je bila odlikovala z zlato kolajno. Zapušča užaloščeno soprogo in 10 otrok. Prvi sin Ivan služi pri planinskem polku kot podporočnik v Škofji Loki, drugi Alojzij obiskuje 8. razred realne gimnazije v Mariboru, ostalih osem pa žaluje z materjo doma. Nadalje se je poslovil od rajnega g. šolski upravitelj in načelnik gasilnega društva v Šmartnem na Pohorju Anton Podvršnik. Ker je bil rajni član gasilnega društva in njegov dolgoletni blagajnik, so ga spremila na zadnji poti gasilna društva Sv. Martin in Slov. Bistrica in Zgornja Polskava v največjem številu. Smrt Ivana Korena je bridko zadela ne samo njegovo rodbino, ampak tudi nas Šmarčane. Blagi rajni naj po-

čiva v miru! Težko zadeti rodbini naše srčno sožalje!

Šmartno na Pohorju. Nedavno nas je zapustila vrla učenka Ivanka Pliberšek, po domače Fajdigovcova, stara komaj 9 let. Jako si je želela sv. popotnice, katera želja se ji je tudi izpolnila. Kako lepo je njena čista duša odplula k Bogu v večnost! Reš pravi angelček! Na njeni sedmini smo nabrali za novo mariborsko bogoslovje 80 Din. Bog povrni darovalcem! Da bi le še bilo pri nas kaj dosti posnemovalcev!

Marija Reka. Dne 15. decembra smo ob veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev od blizu in daleč izročili materi zemlji truplo dne 13. t. m. umrlega prevžitkarja Fr. Dolinarja, po domače Vrankarja. Pokojni je bil izrazita osebnost v naši občini in župniji. Rojen je bil pred 78 leti v sosednjem Šmihlavžu, pa se je kot krojač tukaj oženil, si kupil malo posestvo, ki ga je pa prav kmažu z nakupom zemlje znatno razširil. Bil je priljubljen krojač, ker je delal poceni in trpežno. Pri tem pa je ostal skrben in umen poljedelec. Občani so mu zaupali in ga povzdignili do najvišjih časti: župana in načelnika krajevnega šolskega sveta. Zato mu je tudi sedanjí občinski odbor izkazal posebno čast s polnoštevilno udeležbo pri pogrebu. Pokojni je bil globokoveren katoličan stare korenine in vnet častilec Matere božje. Pred kakimi 15 leti je začel prihajati »Slovenski gospodar« v njegovo hišo in ni prenehal do današnjega dneva. Ostal je vedno zvest Mohorjan, pa tudi nabožni listi so prihajali v njegovo hišo. Svoje otroke je lepo oskrbel, jim zapustil nezadolženo posestvo in še precej gotovine, kar je dandanes, vsaj tukaj, izvanreden slučaj. Bil je pač vzgled skrbnega, varčnega, krčasnkega gospodarja. Naj v mrtu počiva!

Marija Reka. O nobeni reči se dandanes toliko ne sliši, ne piše, ne bere po raznih časnikih, kot o tej nesrečni krizi. Saj še pravzaprav ne vemo, kaj to pomeni: kriza; čutimo jo pa na vseh koncih in krajih. Mi bi jo označili z besedo stiska, pomanjkanje vsega potrebnega. Letošnja suša je povzročila, vsaj tukaj, pomanjkanje vseh življenjskih potrebščin: ni se obnesla pšenica, ne rž, ne ječmen, ne oves, tudi koruza je slabo odrezala. Fižol v suši večinoma dobro obrodi, so ga tudi ne-

Ali potrebujete čistilno sredstvo?

Zgodaj zjutraj dosežete normalno lahkotno izčistčenje, če vzamete prejšnji večer 2—3 dražje ARTINA. Dobilo se v vseh lekarnah. Vsebinska škatlice po Din 8.—

ARTIN

zadostuje za 4 do 6 krat.

Odobreno od Ministar. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. S. Br. 12258 od 12. julija 1932.

kateri res precej dobili, drugim so ga pa deloma ali popolnoma zajci uničili, kakor hitro je polukal iz zemlje. Primanjkuje krme za živino in za svinje. Kaj čuda, da gledajo gospodarji in zlasti družinski očetje s strahom v bodočnost. Prehrane ne bo, sredstev za nakup pa tudi ne; saj nimamo niti davkov in zavarovalnine s čim plačati. Glejte! To je stiska, to je kriza. Bog nam pomagaj! — Radi denarne stiske smo tudi naročnino za Mohorjeve knjige bolj počasi skupaj spravljali; zato nas ima Koledar samo 35, četudi nas je v resnici 41. Take zmote v številkah so najbrž tudi po drugod in dejanski padec je gotovo manjši, kot je v Koledarju.

St. Peter pri Mariboru. Pretečeni teden v torek smo pokopali 77letno Kronvogel Antonijo iz Stamberga. Po daljši bolezni je sledila pred par leti umrlemu možu, s katerim je leta 1928 obhajala zlato poroko. Naj v miru počiva. — Na novega leta dan imajo šentpeterski fantje kot običajno zjutraj skupno cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom. Naj ta dan ne manjka prav nobenega šentpeterskega fanta! Lep in srečen začetek, tudi takšen konec. — Prosvetno društvo vabi vse šentpeterčane na zanimivo predavanje, ki bo na novega leta dan popoldne po večernicah v samostanski šoli.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Tukaj je zatisnila v Gospodu oči blaga žena, dobra mati in gospodinja Marija Kraner. Možu Antonu in otrokom naše sožalje, rajni svetila večna luč! Srčna zahvala vsem, ki so blagopokojno

ko živel, je moral svoje zgodovinsko letalo prodati mestu Detroit. Letalsko šolo, na kateri je poučeval, so zaprli in povrh je W. Brock še zbolel. Zapuščila ga je čela okoličca. Tri dni se je mučil Brock v čikaški ubožnici in nato je umrl. Časopisje je o njegovi smrti poročalo le prav skromno. Brock je bil rojen v Detroitu, je bil nekaj časa ponos svojega rojstnega mesta, a je umrl kot tujec v čikaški ubožnici.

Koliko je na vsem svetu univerz vseučilišč?

Po vsem svetu je 220 univerz. V sami Evropi jih je 130, te pa se razdelijo med posamezne države tako: Nem-

je drugim, njemu je vse uživanje v tem, ponarediti nekaj, o čemur so uverjeni na najvišjem mestu, da je njihova umetnost monopol — dobesečno vzeto!

Kot slikarski učenec nisem zaupal potvorb nikomur, niti lastni materi ne. Po končani učni dobi bi se naj bil podal po mojstrovem naročilu na daljše potovanje po svetu, da bi še videl nekaj več in izpopolnil svoje enkrat na plan poklicane slikarske talente.

Komaj sem držal v rokah pomočniško spričevalo, se me je oprijela strast ponarejevalca s tako silo, da sem zavrgel vse mojstrove nauke in nasvete ter se podal v svoj rojstni kraj k materi. Obiskal sem dom pred božičnimi prazniki. Ne morem vam opisati, kako veselje me je prevzemalo, ko sem stisnil sedaj temu in onemu siromušnemu sorojaku petak v roke. Vsi kočarji so se za taisti Božič na novo oblekli, obuli, si pogrnili mize in pili na moje zdravje. Postal sem jim bog in to mi je bilo dovolj zahvale. Nobeden me ni izdal, potvorb niso prepoznali.

Največji križ z navadnimi sirotami je pač ta, da nobeden ne pozna prave mere. Enkrat nasičene, napojene in oblečene reve, so prosile vedno novih dobrot. Nikdo se pa ne spreobije tako naglo kakor revež. Piian postane bahav, blebetav in,

pozvan na odgovor, bo on prvi, ki bo pokazal s prstom na dobrotnika kot na hudodelca, katerega naj mesto njega primejo in zaprejo. Slika pijanosti, blebetavosti in baharije se je začela vedno bolj pojavljati v rojstnem kraju in radi tega sem zginit liki kavra.

Kar sem storil doma, sem ponovil še na več krajih. Na dušo zakleto vam povem, da sem hotel le zadostiti s potvarjanjem prirojeni strasti in pomagati bednemu človeku, ki je bil prepričan, da so me poslala v to solzno dolino sama nebesa.

Raj sem užival sam pri sebi, ako sem bil pri kakem kmetiču kje v čumnati skrit in sem delal sam zase in se je tresla cela okolica za mojo varnost.

S časom pa se je ponovila povsod med od mene obdarjenimi slika pijančevanja ter raznašanja skrivnosti, dokler me niso prišli in sem presedel 1 leto v zaporu.

Po prestani kazni so pa tudi gospodje znali: fant se na svobodi ne bo poboljšal, škoda zanj. Spametovala ga bo sila in nemožnost, da bi se pečal s potvarjanjem na nedovoljen in kazniv način. Poznali so moje izredne zmožnosti in hočeš nočeš, moral sem na Dunaj v državno tiskarno za tiskanje bankovcev. Tukaj mi je bila dolž-

obiskovali na bolniški postelji in so ji posodili zadnjo pot!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Pred kratkim so bile odpeljane zadnje jabolke in je sedaj jabolčna trgovina končana. Mnogim je bilo saj nekoliko pomagano in smo zadelali največje luknje. Kdor pa nima veliko sadnega drevja, je naravnost revež. Sedem prekupcev je sadje nakupovalo in je bila kupčija zelo živahna. Cene nas seveda niso zadovoljile, pa bolj nekaj nego nič. Take rodovitnosti se sta rejši ljudje ne pomnijo, kot je bila letos. Sadno drevje nujno rabi pomoči, da nam bo čez dve leti lahko zopet rodilo. Pognojimo torej to zimo naše sadovnjake. Mislimo na precep-ljanje spomladi. Sedaj vemo, katere sorte so najboljše za trgovino. Vsak prazni prostor zasadi, ker sadjarstvo se bo tudi v bodoče izdaten vir naših dohodkov. Naši domači drevesničarji: Franc Zemljic na Ročici, Miha Senekovič v Trsteniku in Janez Kraner na Ščavnici imajo v svojih drevesnicah dovolj lepega blaga na razpolago. Tudi pri kmetijskih podružnicah se še vedno sprejemajo naročila. V nekaterih sadovnjakih je videti dosil-lima. Odstranite vendar te škodljivce, ker bo do sicer orožniki te »cajgarje« vzeli na muho. — Sedaj z velikim veseljem prebiramo Mo-horjeve knjige. Kdor se jih želi, jih dobi v župnišču. — »Slovenski gospodar« prihaja v 228 hiš: na pošto Sv. Benedikt 188 iztisov, na pošto Sv. Trojica 15 in na pošto Sv. Ana 3 iztisi in na pošto Gornja Radgona 22 iztisov. Naša župnija pač ni med zadnjimi, kar se tiče števila naročnikov. Oglasite se še novi ce-loletni naročniki. Položnice vedno dobite v župnišču. — Izseljeniška nedelja nam je po-kazala, da so benediški rojaki raztreseni po severni in južni Ameriki, po Francoskem in Nemškem, po Nemški Avstriji, na Bolgarskem in po mnogih krajih Jugoslavije. Nekateri so se v tujini žal že izneverili veri očetov. Ali so še zvesti Slovenci, pa je tudi veliko vprašanje. Neusmiljena tujina, koliko ljudi nam požre! Naši starši morajo otroke vzgajati v odločno verskem pa tudi v odločno narodnem duhu, da bodo lahko vztrajali med svetom v verski in narodni zvestobi. — Knjižnica naše-ga bralnega društva je dobila lepo število no-vih knjig. Radi si jih izposojate, sedaj je čas branja. Lepo vspodbudno berilo je zelo

plemenita zabava. Mlad človek, ki rad čita dobre in poučne ter zabavne knjige, resno misli o svoji bodočnosti, se varuje krivih po-tov in slabe tovaršije ter si z veliko vnemo pridobiva ono znanje, ki ga bo nujno rabil, ko bo samostojen gospodar.

Negova. Tukaj je umrl najstarejši župljan naše fare Franc Marinič. Blagopokojni je bil dolgo vrsto let poštar pošte pri Sv. Urbanu p. Ptuj. Dosegel je visoko starost 90 let. Pred nekaj leti se je preselil k Negovi, k svoji hče-ri Juliki in tukaj prebil jesen svojega življe-nja. Pogrebni spreved je vodil sorodnik bla-gopokojnega, vlč. g. monsignor Lovrec iz Lju-tomera. Naj mu bo naša zemljica lahka! — Baš te dni smo končali gospodinski tečaj, ki ga je zelo spretno vodila gđ. Premrou z gđ. Mlakarjevo. Spet 13 absolviranih kuha-ric! Upajmo, da te mlade kuharice ne bodo povečevale brezposelnosti v kuharskem po-klicu!

Sv. Trojica v Halozah. V Dolni je zaspala v Gospodu dne 19. decembra blaga žena, do-bra mati ter skrbna gospodinja Neža Jus. Za-pušča žalujočega moža in 5 nepreskrbljenih otrok. Preostali izrekajo zahvalo vsem, ki so izkazali blagopokojni zadnjo čast. Rajni daj Vsemogočni večni mir, možu in otročičem na-še sožalje!

Št. Janž pri Velenju. (Fantje iz Št. Janža pri Velenju.) Skoraj v vsaki številki našega »Slovenskega gospodarja« čitamo kakšen do-pis iz našega kraja, a od fantov redko kedaj. Pred kratkim se je tukaj poročil Lednik Lo-vro, rudar, pa tudi član tukajšnjega Prosvet-nega društva. Za tovarišico si je izbral v škalski župniji pridno in vrlo mladenko. Ze-nin se je večkrat udeleževal na našem odru. Želim, da bi užival obilo sreče v tem novem stanu. — Prišel je čas, ko nam je treba po-gnojiti in osnažiti naša sadna drevesa. Tu pa tam se kakšno drevo posuši, nekatere veter odmaže, druga pa rastejo kvišku. Tako je pa tudi z nami fanti. Mi smo čvrsta drevesa, naš steber je prosvetno društvo, v katerem lepo napredujemo. Letos smo popravili dvora-no in v tej novi Slomšekovi dvorani smo že proizvajali igro »Pri kapelici«, ki je prav le-po izpadla. Želim, da bi v prihodnjem letu še več fantov pristopilo k našem društvu. Čim večja bo moč, tem lažje bomo napredo-

vali. V društvu se človek izobrazuje, ker je dandanes izobrazba potrebna vsakemu člove-ku, posebno za nas fante, da bomo nekoč na-predni in varčni gospodarji. Vam fantom pa kličem: Le tako naprej, ne ustrašite se, am-pak se pridno udeležujte naših sestankov. Bog živi! — Fant prosvetnega društva.

Šmarje pri Jelšah. Pa še to poročaj, ti naš ljubi »Slovenski gospodar«, da smo pri nas tudi v zahajajočem letu vkljub krizi in stiski zidali. Naš Katoliški dom si je preuredil svoj oder in dvorano ter si prizidal dve prepotrebni sobi, katere smo slovesno blagoslovili ob priliki Slomškove akademije dne 2. oktobra. Nad Šmarjem si je Regorškov sosed, mizar-ski mojster, na pogorišču stare postavil prav lično novo hišico. V trgu ob potoku tik deka-nijske cerkve že obratuje pekovski mojster Mavrin v svoji novi enonadstropni hiši. V kotu okrajne in pa stare »rimske« ceste pred gradom Jelše pa se dviga tretja nova hiša, ki si jo je pozidal naš drugi pekovski mojster Završki. V novih domovih jim želimo veliko sreče in blagoslova, sv. Florjana pa prosimo, naj nas varuje časnega in večnega ognja!

Videm ob Savi. Najprvo, kar bom povedal, je to, da tudi pri nas razsaja kriza, beračev je pa vse polno, da že ne vemo, kam z njimi. Tudi sv. Miklavž se je oglašil pri nas v dvo-rani in obdaril precejšnje število otrok in od-raslih. Pa tudi smrt pri nas pobira in nič ne izbira. Umrl je g. Kužnik, mesar in gostilni-čar, vsepovsod priljubljen. Za njim je legla v prerašni grob gospa Vahčić, priljubljena po vsej okolici kot vzorna krščanska mati. Pred dnevi smo pa pokopali gospo Tramšek, učiteljico v pokoju. Naj počivajo v miru!

Vojaške zadeve.

Odsluženje roka pri mornarici. S. V., Zgor-nje Hoče. — Potrjeni ste k pehoti na 18 me-secev, želite pa odslužiti vojaški rok pri mor-narici. — Prošnjo za prevod iz pešadije k mornarici, kolekovano s 5 Din, naslovite na pristojni vojni okrug; opozarjamo pa, da tra-ja službeni rok pri mornarici 24 mesecev.

Hranilec, Poljčane. Odsluženje roka. — Na vloženo prošnjo za vpoklic na odsluženje ro-ka v stalnem kadru se niste prejeli poziva.

nost, da sem kazal v dejanjih najvišjim gospo-dom, kako in kaj sem se izvežbal kot samouk. Občudovali so me, poverjali mi najbolj izvirne ter najtežavnejše naloge, vse sem storil, kar so tirjali od mene; a onega notrajnega zadoščenja, katerega sem užival s polno dušo kot ponareje-valec, na Dunaju nisem okusil nikdar več. Lepo sem zaslužil, pa kaj denar meni, ko sem ga sam delal in več kot jesti in piti itak človek ne more. Ko mi je bilo enkrat dovoljeno, kar mi je bilo prej zabranjeno, je zgubilo zame vso mikav-nost. Užival sem še v tuhtanju, poslati v promet bankovce, ki bi bili količkaj zasigurani napram ponarejevalcem. Tudi glede tega prizadevanja sem se prepričal, da to, kar zmore ena oseba — druga še lažje za njo!

Zresnila me je in potegnila na plan poštene-ga življenja žena, ki me je oblagodarila z deco. Še le cilj družine je potlačil v meni hlepenje, da bi naj veljal za tihotapski službi ponarejevalca v okolici siromakov za nekako nadnaravno bitje.

Zaupali so mi v tiskarni eno od vodilnih mest, katerega pa nisem nikdar zlorabil v želji: moje potomce naj spremlja skozi življenje pošte-nost. Pa še enkrat vam zaupam: brez žene in brez otrok bi jo bil prej ali slej potegnil še s tako do-

brega mesta, se pomešal med ljudi dvomljive prošlosti in končal v — kaznilnici!

Stari moji rojaki vejo dobro, kaj sem znal še kot pastir s štirjačami, kako sem pomagal doma-čim siromakom s petaki kot slikarski pomočnik in kaj bi še le lahko kot dolgoletni dunajski go-spod v za državo najvažnejšem zavodu. Čudim in zopet se čudim, da se me še ni doslej niti eden dotaknil z vprašanjem, če še znam delati denar in če ne bi hotel osrečiti njega kot starega znan-ca s svoje za kmeta največjo umetnostjo.

Pomnite pa, da je ponarejanje prirojena strast in jaz sem eden onih redkih, ki strasti ni podlegel kot dosmrtni zločinec samo radi tega ne, ker mu je bila družina nad strastjo!

Naša nova povest:

„Skrivnostni studenec“

prične s prihodnjo številko. — Naročite pravočasno „Slov. Gospodarja!“

čija jih ima 23, Fran-cija 20, Italija 22, An-glija 12, Irska 3, Špa-nija 10, Švica 7, Avst-rija 4, Čehoslovaška 3, Poljska 5, Jugoslavija 3 itd. Amerika jih ima nad 60, ki pa niso vse na tako visoki stopnji kakor evropske.

Valuta za turiste.

V Angliji se je rodila misel valute za turiste (hrilolazce). Ta denar naj bi bil enoten za vse dežele in naj bi se vnovčeval povsod, kjer je razvit tujski promet. Posebna turistična se-ja v Nici januarja leta 1933 bo obravnavala predlog podrobnejše in bo skušala rešiti to na-logo, ki je prav tako nujna, kakor medna-rodna.